

ГЛОБАЛІЗМ ТА ГЛОБАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО

**МОЩУК Петро, здобувач вищої освіти
спеціальність 281 Публічне управління
та адміністрування
Миколаївський національний аграрний університет**

Анотація: у науковій роботі розглянуто сучасні тенденції глобалізму та глобального партнерства. Показано їх вплив на світове домінування та контроль над ресурсами й технологіями. Окреслено нові можливості і ризики глобалізаційних процесів для України.

Ключові слова: глобалізм, глобальне партнерство, світове панування, двополюсний світ, цифровий імперіалізм, міжнародні організації, Україна.

Глобалізм та глобальне партнерство у ХХІ столітті перестали бути «м'якими» процесами інтеграції. Вони перетворилися на поле конкурентної боротьби, де сильні стають ще сильнішими. Ці процеси набули особливої гостроти: наддержави анулюють прикриття дипломатії й ведуть протистояння за контроль над світом, використовуючи економіку, технології та інформаційний простір як зброю. Для України та інших держав, що розвиваються, це не просто виклик – це питання адаптації у світі, де «партнерство» дедалі частіше означає залежність і підкорення.

З початку нинішнього століття глобалізм подавався як шлях до гармонійної інтеграції, однак реальність розвіяла цю ілюзію. Сучасна система глобального управління дедалі менше характеризується кооперацією між суб'єктами міжнародних відносин і дедалі більше набуває ознак конкурентно-конфліктної взаємодії, де наддержави змагаються за домінування, а слабкі країни стають розмінною монетою [1].

Попри риторику «рівноправного співробітництва», глобалізм посилює нерівність. Розвинені країни диктують правила гри, контролюють розподіл ресурсів, технологій та інвестицій, тоді як країни, що розвиваються, змушені ковати гіркі умови «центру» [2]. Глобальне партнерство у такій системі – це не союз, а обмеження, які тримають слабші країни під контролем.

Окрема сторона цієї боротьби – домінування одних держав або корпорацій у цифровому просторі над іншими. США та Китай перетворили інформаційні потоки та технології на інструменти глобального панування. Цифрові платформи

стали не просто бізнесом, а зброєю, здатною паралізувати політичну волю цілих держав [3].

Міжнародні організації, зокрема ООН та Світовий банк, маскують мотиви за риторикою співробітництва, але їхні програми відкриваються лише для тих, хто вигідний донорам. За їхніми словами про «партнерство» ховається стратегічне планування і політичний контроль [4; 7].

За даними Всесвітнього економічного форуму у 2025 році світ остаточно розколовся на дві сторони: західний блок на чолі зі США та ЄС проти Китаю, Росії та країн «глобального Півдня» [5]. Організація економічного співробітництва та розвитку підтверджує цю тенденцію, фіксуючи наростання економічних війн між регіональними союзами [6]. Це вже не конкуренція, а глобальна битва за виживання, де кожен союз готується до затяжної війни за ресурси та вплив.

Європейська рада з міжнародних відносин прямо визнає: партнерства ЄС створюються не для рівноправ'я, а для захисту власних інтересів [8]. Навіть у межах союзів слабші держави залишаються об'єктами, а не суб'єктами глобальної політики.

Особливо жорстокою є енергетична безпека. Доступ до нафти, газу та технологій відновлюваної енергетики перетворився на арену безжальної конкуренції. Домінування однієї сторони автоматично означає залежність іншої, а енергетичне партнерство дедалі частіше стає формою асиметричної залежності, що використовується для реалізації політичного домінування.

Ще один вимір глобальної боротьби – це контроль над знанням і наративами. За даними Всесвітнього економічного форуму і Організації економічного співробітництва та розвитку, у найближчі часи інформаційна політика стане не менш важливою за енергетичну чи військову: формування «правильних» дискурсів використовується як зброя для легітимації власного панування [5; 6]. Європейська рада з міжнародних відносин підкреслює, що навіть культурні та освітні партнерства ЄС будуються не для взаємного розвитку, а для поширення власних стандартів і витіснення альтернативних

моделей [8]. Таким чином, глобалізм у сфері ідей і знань перетворюється на інструмент ідеологічного домінування, де «партнерство» означає підпорядкування чужим правилам гри.

Для України глобалізм та глобальне партнерство має і позитивні в негативні наслідки. З одного боку, вони відкривають доступ до міжнародної підтримки, з іншого – змушують маневрувати між центрами сили, щоб не потрапити у погану ситуацію [9].

Таким чином, глобалізм остаточно втратив значення «гармонійного співробітництва». Це вже не діалог, а війна за світове панування. Глобальне партнерство перетворилося на інструмент геополітичного тиску, а сувора реальність XXI століття – це новий двополюсний порядок, де сильні диктують, а слабкі змушені коритися.

Сучасний глобалізм – це не лише мрія про єдність, а зона стратегічного конфлікту, де під гаслами «сталого розвитку» та «співробітництва» розуміється боротьба за владу. Партнерські відносини дедалі частіше набувають імітаційного характеру, маскуючи конкурентну боротьбу провідних держав за глобальне лідерство.

Література:

1. Інститут світової економіки та міжнародних відносин НАН України. (2023). Україна в умовах нової геополітичної реальності: аналітична доповідь. Київ: НАН України. URL: <https://iir.gov.ua/reports>
2. Held, D., Rabinowitz, D. (2021). Global Governance in Crisis: Fragmentation, Complexity and Resilience. Cambridge: Polity Press. URL: https://www.politybooks.com/bookdetail?book_slug=global-governance-in-crisis--9781509539985
3. Stiglitz, J. E. (2023). The Road to Freedom: Economics and the Good Society. New York: W. W. Norton & Company. URL: <https://wwnorton.com/books/9781324074780>
4. Castells, M. (2021). Power and Counter-power in the Network Society. Oxford: Oxford University Press. URL: <https://global.oup.com/academic/product/power-and-counterpower-in-the-network-society-9780190089969>
5. United Nations. (2023). The Sustainable Development Goals Report 2023. New York: United Nations Publishing. URL: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2023/>

6. World Economic Forum. (2024). The Global Risks Report 2024. Geneva: WEF. URL: <https://www.weforum.org/reports/global-risks-report-2024>
7. OECD. (2023). Economic Outlook 2023. Paris: OECD Publishing. URL: <https://www.oecd.org/economic-outlook/>
8. World Bank. (2024). World Development Report 2024: Age of Resilient Growth. Washington, DC: World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2024>
9. European Council on Foreign Relations (ECFR). (2023). Strategic Sovereignty: How Europe Can Regain Its Power. Brussels: ECFR. URL: <https://ecfr.eu/publication/strategic-sovereignty-how-europe-can-regain-its-power/>
10. Held, D., Rabinowitz, D. (2021). Global Governance in Crisis: Fragmentation, Complexity and Resilience. Cambridge: Polity Press. URL: https://www.politybooks.com/bookdetail?book_slug=global-governance-in-crisis--9781509539985

Annotation: the scientific work examines the current trends of globalism and global partnership. Their impact on world domination and control over resources and technologies is shown. New opportunities and risks of globalization processes for Ukraine are outlined.

Keywords: globalism, global partnership, world domination, bipolar world, digital imperialism, international organizations, Ukraine.

Науковий керівник – БІЛЧЕНКО Олександр,
кандидат економічних наук, доцент,
в.о. декана обліково-фінансового факультету
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв